

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 146/2011-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. apríla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť P. K., L., zastúpeného advokátom Mgr. Ľ. H., Advokátska kancelária, s. r. o., Ž., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 8 Co/260/2009 z 15. decembra 2009 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 5 C/42/2009 z 29. júna 2009, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť P. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. apríla 2010 doručená sťažnosť P. K. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a základného

práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co/260/2009 z 15. decembra 2009 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Ružomberok (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 C/42/2009 z 29. júna 2009.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že krajský súd rozsudkom sp. zn. 8 Co/260/2009 z 15. decembra 2009 potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C/42/2009 z 29. júna 2009, ktorým tento rozhodol o určení, že navrhovateľovi–vlastníkovi nehnuteľností označených parciel v katastrálnom území R., ako aj jeho právnym nástupcom patrí právo prechodu a prejazdu osobnými a nákladnými motorovými vozidlami cez označený pozemok sťažovateľa nachádzajúci sa taktiež v katastrálnom území R. v súlade s geometrickým plánom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

Sťažovateľ namieta, že označenými rozsudkami a konaním okresného súdu a krajského súdu došlo k porušeniu ním označených práv, a to z dôvodu, že rozsudky súdov nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, napadnuté rozhodnutia vykazujú závažné procesné nedostatky, v dôsledku čoho sú nepreskúmateľné, logicky nesúladne, vecne nekonzistentné, ponechávajúce dôležité skutočnosti bez odpovede. Podľa tvrdení sťažovateľa sa rozsudok krajského súdu zaoberá iba niektorými odvolacími dôvodmi, jeho závery sú arbitrárne, a keďže sa súd nevysporiadal s jeho relevantnými námietkami, došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania a nepreukázania splnenia podmienok na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

3. Podľa tvrdenia sťažovateľa *„Súdy prvého a druhého stupňa dospeli, po vykonanom dokazovaní a jeho vyhodnotení k zhodnému právnemu záveru, spočívajúcemu v naplnení zákonných podmienok pre nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva vydržaním navrhovateľom... . Takýto právny záver vychádza zo skutkového zistenia, ktoré nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Konajúce súdy sa taktiež dopustili pochybenia v tom, že vykonali vyhodnotenie dôkazov nesprávne a v rozpore s ich skutočným obsahom, pričom tento nedostatok sa prejavil aj v napádaných rozhodnutiach.“* .

Sťažovateľ namietal, že napadnuté rozhodnutia vykazujú závažné procesné nedostatky, najmä čo sa týka ich nedostatočných odôvodnení, v dôsledku čoho sú „nepreskúmateľné, logicky nesúladne, vecne nekonzistentné, ponechávajúce dôležité skutočnosti bez odpovede“. Vo svojej sťažnosti ďalej sťažovateľ uvádza, že rozsudok krajského súdu sa „zaoberal len niektorými odvolacími dôvodmi,... nevysporiadal s relevantnými námietkami sťažovateľa, ... najmä pokiaľ ide o... porušenie zásady rovnosti účastníkov konania,... o nepreukázanie splnenia podmienok na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu,... najmä sa odvolací súd vôbec nezaoberal sťažovateľom namietaným rozsahom práva prechodu...“, čo malo za následok neprimeraný zásah do jeho vlastníckeho práva.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ požaduje, aby ústavný súd po prerokovaní sťažnosti vo veci takto rozhodol:

„Základné právo P. K., nar. ... vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Rozsudkom Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/260/2009-167 zo dňa 15. 12. 2009 a rozsudkom Okresného súdu Ružomberok č. k. 5C/42/2009 zo dňa 29. 06. 2009 boli porušené.

Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 8Co/260/2009-167 zo dňa 15. 12. 2009 a rozsudok Okresného súdu Ružomberok č. k. 5C/42/2009 zo dňa 29. 06. 2009 a vec vracia Okresnému súdu Ružomberok na ďalšie konanie.

Krajský súd v Žiline a Okresný súd Ružomberok sú povinní zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 303,31 € na účet advokáta Mgr. L. H. vedený v ..., č. účtu ..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

5. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

6. Ústavný súd konštatuje, že na prerokovanie tej časti podanej sťažnosti, ktorá sa týka konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 5 C/42/2009 a jeho rozsudku z 29. júna 2009, nie je daná právomoc ústavného súdu. Ako to vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, keď o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Proti rozsudku okresného súdu bolo prípustné odvolanie ako riadny opravný prostriedok, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným základným právam sťažovateľa mal krajský súd v odvolacom konaní. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu, čo zakladá dôvod na odmietnutie sťažnosti v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedených právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľom jeho sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok právomoci.

7. Odlišná je situácia, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá sa týka konania vedeného pred krajským súdom pod sp. zn. 8 Co/260/2009 a jeho rozsudku z 15. decembra 2009.

V okolnostiach prípadu napadnutým rozsudkom sp. zn. 8 Co/260/2009 z 15. decembra 2009 krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 5 C/42/2009 z 29. júna 2009, ktorým okresný súd rozhodol o určení, že vlastníkovi nehnuteľností označených parciel v katastrálnom území R., ako aj jeho právnym nástupcom patrí právo prechodu a prejazdu osobnými a nákladnými motorovými vozidlami cez označený pozemok, nachádzajúci sa taktiež v katastrálnom území R. v súlade s geometrickým plánom, ktorý je neoddeliteľnou súčasťou rozsudku.

Sťažovateľ argumentuje, že odvolací súd sa zaoberal len niektorými odvolacími dôvodmi, jeho závery sú arbitrárne, pretože sa nevysporiadal s jeho relevantnými námietkami. Z procesnoprávneho hľadiska namieta skutočnosť, že došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania, keďže mu neboli doručené prílohy na začatie konania a odvolací súd túto vadu konania nepovažoval za také porušenie, ktoré by malo za následok porušenie rovnosti účastníkov konania.

Sťažovateľ tvrdí, že rozhodnutie krajského súdu vykazuje závažné nedostatky, keďže krajský súd napriek uplatneným námietkam v odvolaní zhodne s okresným súdom dospel k právnemu záveru spočívajúcemu v naplnení zákonných podmienok na nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, hoci tomuto chýba splnenie základných podmienok vydržania, a to trvanie desať rokov a dobromyseľnosť. Podľa tvrdení sťažovateľa právny záver o vydržaní práva nemá v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní, krajský súd sa nevysporiadal ani s jeho rozsahom (rozmery prístupovej cesty a vjazd motorovými vozidlami), v dôsledku čoho došlo aj k neprimeranému zásahu do jeho vlastníckeho práva. Sťažovateľ tvrdí, že absentujú základné náležitosti odôvodnenia, t. j. stručné, jasné a výstižné vysvetlenie, ktoré skutočnosti súd považoval za preukázané, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil.

Uvedené argumenty týkajúce sa nevykonania všetkých potrebných dôkazov a nesprávneho posúdenia podmienok na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu a jeho rozsahu považuje ústavný súd za zjavne neopodstatnené.

8. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať skutkové zistenia ani právne názory všeobecného súdu. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne.

9. Ústavný súd preskúmal odôvodnenie namietaného rozsudku krajského súdu, ktorý po preskúmaní obsahu spisu a podrobnom preskúmaní všetkých rozhodujúcich otázok, ktoré boli vo veci vznesené, sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je dôvodné.

K v odvolaní uplatnenej námietke sťažovateľa, že mu nebol spolu s návrhom doručený aj geometrický plán, ktorý tvoril jeho prílohu, v dôsledku čoho došlo k porušeniu zásady rovnosti účastníkov konania, krajský súd uviedol, že tvrdenie sťažovateľa je opodstatnené, avšak odvolací súd ho nepovažoval za také porušenie procesného práva, ktoré by malo za následok porušenie rovnosti účastníkov konania a zaťažilo by rozsudok okresného súdu vadou, pre ktorú by ho bolo potrebné zrušiť. Krajský súd poukázal na skutočnosť, že *„Samotný geometrický plán bol totiž v rámci procesu dokazovania oboznámený, účastníci konania o ňom vedeli, pričom navrhovateľ sa naňho odvolával už v liste, ktorým sa snažil s odporcom dohodnúť mimosúdne a ktorého prevzatie odporca ani nespochybňoval. Na tento odvolací dôvod preto odvolací súd neprihliadol.“* .

Ústavný súd z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 5 C/42/2009 mal za preukázané, že tvrdenia krajského súdu sú opodstatnené a správne. Sťažovateľ bol oboznámený s geometrickým plánom, ako to vyplýva z dokumentácie pripojenej k návrhu na začatie konania, zo zápisnice o pojednávaní z 21. apríla 2009, na ktorom bola oboznámená kópia katastrálnej mapy z č. ..., a stalo sa tak aj pri vykonávaní ohliadky na mieste samom uskutočnenej 14. mája 2009, ktorej sa sťažovateľ osobne zúčastnil. Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že v konaní krajského súdu nedošlo k porušeniu práva na rovnosť účastníkov v konaní.

K námietkam sťažovateľa, že bol nesprávne zistený skutkový stav a právne závery súdu nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní, krajský súd okrem iného uviedol:

„... vykonal prvostupňový súd rozsiahle dokazovanie či už vypočutím účastníkov konania, svedkov, ohliadkou na mieste samom a oboznámením a celým radom listinných dôkazov. O existencii dohody v ústnej forme, od ktorej navrhovateľ odvíjal svoje právo prechodu cez pozemok odporcu svedčili všetky svedecké výpovede. Svedkovia jednoznačne vypovedali, že cez pozemok odporcu sa chodievalo už v dávnej minulosti a cestu využívali právni predchodcovia navrhovateľa ako prístupovú k svojim nehnuteľnostiam. Odvolateľ má síce pravdu v tom, že všetci svedkovia už v obci nebývajú, ale neuvádza to, že zhodne uviedli, že aj po svojom odchode obec často navštevujú, miestne pomery sú im preto stále známe. Odporca preto nemal pravdu v tom, že navrhovateľ nepreukázal existenciu právneho dôvodu, od ktorého by odvíjal svoje právo prechodu. Inak povedané, aj odvolací súd uveril tvrdeniam navrhovateľa o ústnej dohode medzi právnyimi predchodcami účastníkov konania ohľadom práv a prechodu a prejazdu, v súčasnosti cez pozemok odporcu, a to s ohľadom na zhodné svedecké výpovede, ako aj poznatky, ktoré vyplývajú z vykonanej ohliadky. Po právnej stránke sa žiada poukázať potom na príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, tak ako sú uvedené v odôvodnení napadnutého rozhodnutia.

Napokon ohľadom inej možnosti prechodu je potrebné poukázať na priebeh ohliadky a na tú skutočnosť, že prvostupňový súd sa touto možnosťou riadne zaoberal. Na požadovanom určení má navrhovateľ taktiež naliehavý právny záujem, nakoľko právo prechodu odporcom spochybňované nie je zapísané v príslušnom katastri nehnuteľností.“

Podľa názoru ústavného súdu nemožno argumentáciu krajského súdu aj s prihliadnutím na dokazovanie vykonané v konaní pred súdom prvého stupňa (tak ako to vyplýva z príslušnej časti odôvodnenia rozsudku okresného súdu sp. zn. 5 C/422/09 z 29. júna 2009), považovať za arbitrárnu ani za zjavne neodôvodnenú. Záver krajského súdu o tom, že bolo náležité odôvodnené zriadenie vecného bremena, nemožno považovať za ústavne neakceptovateľný. Z rovnakého dôvodu nemožno mať z ústavnoprávneho hľadiska výhradu ani proti ďalšiemu záveru krajského súdu, podľa ktorého navrhovateľ v konaní preukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol v uvedenej časti ako zjavne neopodstatnenú už pri jej predbežnom prerokovaní, a to v celom rozsahu namietaného porušenia sťažovateľových práv podľa označených článkov ústavy.

10. Pretože sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (zrušenie rozhodnutí súdov a priznanie náhrady trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. apríla 2011